

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău – N. Traciuc

D E C I Z I E

14 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Judecătorul

Judecători

Valeriu Doagă

Ion Druță și Luiza Gafton

examinând recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza civilă la cererea introductivă depusă de societatea pe acțiuni „Termoelectrica” cu privire la intentarea procesului de insolabilitate în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău,
împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017, prin care s-a respins cererea Serviciului Fiscal de Stat privind repunerea în termen a cererii de admitere a creanțelor

c o n s t a t ă

Societatea pe acțiuni „Termoelectrica” a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău (f.d. 2-3).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2017 s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de societatea pe acțiuni „Termoelectrica” cu privire la intentarea procesului de insolabilitate în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău și s-a numit Purcel Viorel în calitate de administrator provizoriu (f.d. 10).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017 s-a admis cererea introductivă depusă de societatea pe acțiuni „Termoelectrica”.

S-a constatat insolabilitatea debitorului Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău și s-a intentat procesul de insolabilitate.

S-a ridicat dreptul lui Vacarciuc Vadim de administrare a Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău și s-a propus debitorului să desemneze în termen de 10 zile de la data hotărârii de intentare a procesului de insolabilitate un reprezentant persoană fizică pentru a reprezenta interesele societății și ale asociațiilor și a participa la procedură din numele și contul debitorului.

S-a desemnat în calitate de administrator al insolabilității Purcel Viorel.

S-a obligat administratorul insolabilității:

- Să notifice creditorii Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău despre înregistrarea cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv al creanțelor în termen de cel mult 45 zile de la data intrării debitorului în procedura insolabilității, adică până la 21 aprilie 2017;

- Să facă un apel special în adresa creditorilor garantați cu propunerea de a preciza neîntârziat bunurile asupra cărora dețin un drept de preferință;

- Să verifice, să întocmească și să prezinte instanței de insolvabilitate, nu mai târziu de data de 05 mai 2017 tabelul definitiv al creanțelor, proiectul bilanțului de lichidare care să reflecte valoarea activelor sau actul de carență a acestora, inclusiv creanțele confirmate și datoriile, precum și un raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la insolvabilitate cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabile și premisele angajării răspunderii acestora în condițiile legii.

S-a stabilit ședința de validare a creanțelor și prima adunare de raportare la 16 mai 2017 (f.d. 12).

La 04 mai 2017 administratorul insolvabilității Purcel Viorel a întocmit tabelul definitiv al creanțelor Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău (f.d. 15-16).

La 11 august 2017 Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere de repunere în termen și de validare a creanței.

În motivarea cererii Serviciul Fiscal de Stat a indicat că în vederea determinării tuturor obligațiilor față de buget, a solicitat efectuarea unui control în scopul asigurării veridicității și plenitudinii creanțelor înaintate spre validare în instanța de judecată, în rezultatul căruia a fost adoptată decizia asupra cazului de încălcare fiscală.

La data intentării procesului de insolvabilitate debitorul admite restanță față de bugetul public național în sumă de 41 931,45 lei, inclusiv creanțe chirografare de rangul III (plăți de bază) în sumă de 8 685 lei și creanțe chirografare de rangul VI (majorări de întârziere) în sumă de 31 930 lei.

Odată cu adoptarea deciziei asupra cazului de încălcare fiscală debitorului îi sunt estimate obligații fiscale, care conform art. 129 alin. (6) Codul fiscal constituie obligația contribuabilului de a plăti la buget o anumită sumă ca impozit, taxă, majorare de întârziere (penalitate) și/sau amendă, iar conform art. 169 din același cod, obligația fiscală naște în momentul apariției circumstanțelor, stabilite de legislația fiscală, care prevăd stingerea ei.

Serviciul Fiscal de Stat cere repunerea în termen a cererii de validare a creanței, admiterea cererii, validarea creanței în mărime de 41 931,45 lei cu includerea creanței în tabelul definitiv al creanțelor (f.d. 17).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017 s-a respins cererea Serviciului Fiscal de Stat cu privire la repunerea în termen a cererii de validare a creanței (f.d. 26-28).

La 22 noiembrie 2017 prin intermediul factorului poștal Serviciul Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii și emiterea unei noi încheieri de repunere în termen a cererii de validare a creanței.

În motivarea cererii de recurs Serviciul Fiscal de Stat a indicat că odată cu adoptarea deciziei asupra cazului de încălcare fiscală din 28 aprilie 2017 debitorului îi sunt estimate obligații fiscale, care conform art. 129 alin. (6) Cod fiscal constituie o obligație a contribuabilului de a plăti la buget o anumită sumă ca impozit, taxă, majorare de întârziere și/sau amendă.

Conform art. 169 Codul fiscal, obligația fiscală naște în momentul apariției circumstanțelor stabilite de legislația fiscală, iar circumstanțele indicate de lege constituie decizia asupra cazului de încălcare fiscală, însă conform art. 11 lit. j) Codul de executare, hotărârile cu privire la aplicarea de sancțiuni eliberate de autoritățile publice și/sau de alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control constituie documente executorii.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că este depus în termen, neîntemeiat și urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate din următoarele motive.

Conform art. 8 alin. (1) Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea la 07 noiembrie 2017 și cu toate că la materialele pricinii lipsesc probe care să confirme că copia încheierii contestate a fost expediată recurentului, recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat la 22 noiembrie 2017 este depus în interiorul termenului de 15 zile de la pronunțarea încheierii.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele pricinii rezultă că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017 s-a admis cerere introductivă depusă de societatea pe acțiuni „Termoelectrica”, s-a constatat insolvabilitatea debitorului Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău, s-a intentat procesul de insolvabilitate și s-a obligat administratorul insolvabilității să notifice creditorii Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău despre înregistrarea cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv al creanțelor în termen de cel mult 45 zile de la data intrării debitorului în procedura insolvabilității, adică până la 21 aprilie 2017.

La 16 martie 2017 administratorul insolvabilității Purcel Viorel a notificat Inspectoratul Fiscal de Stat că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017 s-a intentat procesul de insolvabilitate în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău și a solicitat eliberarea informației privind datoriile contribuabilului nominalizat față de buget. S-a notificat că data de 21 aprilie 2017 este termenul limită de înregistrare a cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv al creanțelor (f.d. 22), notificarea fiind recepționată de organul fiscal la 20 martie 2017, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele pricinii (f.d. 22, verso).

Conform art. 140 alin. (2) Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, cererea de admitere a creanței se depune în termenul stabilit în hotărârea de deschidere a procedurii sau în termenul indicat în notificarea administratorului provizoriu. Termenul-limită pentru creditorii privind înregistrarea cererii de admitere a creanțelor în vederea întocmirii tabelului preliminar este de 30 de zile calendaristice, iar pentru întocmirea tabelului definitiv, de 45 de zile calendaristice de la data intrării în procedură. Excepție fac obligațiile fiscale al căror termen este de 90 de zile calendaristice de la data intrării în procedură.

Serviciul Fiscal de Stat a depus cererea de validare a creanței doar la 11 august 2017, în afara termenului acordat de instanța de insolvență în hotărârea de intentare a procesului de insolvență.

Conform art. 145 alin. (2) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, la cererea întemeiată a creditorului, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată care examinează procesul de insolvență constată că termenul de înaintare a creanțelor nu este respectat din cauza unor circumstanțe legate de persoana creditorului sau de obiectul creanței ori dacă nu s-a respectat procedura de notificare a intentării procesului, instanța de insolvență repune, prin încheiere, în termen cererea de admitere a creanțelor.

Examinând cererea de repunere în termen a cererii de validare a creanței, Curtea de Apel Chișinău în calitate de instanță de insolvență prin încheierea din 07 noiembrie 2017 a dispus respingerea cererii de repunere în termen a cererii de validare a creanței depusă de Serviciul Fiscal de Stat.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate în raport cu criticile formulate în recurs și materialele cauzei, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile raportului juridic litigios, instanța de recurs consideră că instanța de insolvență întemeiat a ajuns la concluzia respingerii cererii de repunere în termen a creanței din următoarele motive.

În conformitate cu art. 110 Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Cu toate că a fost notificat de către administratorul insolvenței despre intentarea procesului de insolvență conform rigorilor stabilite de lege încă cel puțin la 20 martie 2017 și că este autoritate publică împuternicită să administreze impozitele, taxele și alte plăți în interesul statului, Serviciul Fiscal de Stat a depus cererea de validare a creanței la 11 august 2017, cu mult peste termenul stabilit de instanța de insolvență.

În motivarea cererii de repunere în termen a cererii de validare a creanței, recurentul a invocat că prin decizia asupra cazului de încălcare fiscală din 28 aprilie 2017 s-a calculat restanța Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău față de bugetul de stat în mărime de 41 931,45 lei, inclusiv plăți de bază în sumă de 8 685 lei și majorări de întârziere în sumă de 31 930 lei.

Instanța de recurs reține că deși decizia asupra cazului de încălcare fiscală, care este temei de validare a creanței, a fost emisă la 28 aprilie 2017, cererea de validare a creanței a fost depusă doar la 11 august 2017.

Serviciul Fiscal de Stat nu a invocat nici un argument plauzibil care ar constitui temei de repunere în termen a cererii de validare a creanței.

În aceste circumstanțe instanța de insolvență întemeiat a constatat că cererea de repunere în termen a fost prezentată cu omiterea termenului de 30 zile prevăzut de art. 116 alin. (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Codul de procedură civilă la fel prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța

judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Serviciul Fiscal de Stat nu a depus diligența necesară pentru a stabili dacă Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău înregistrează careva datorii față de bugetul de stat și a înainta cererea de validare a creanței în interiorul termenului stabilit de instanța de insolvență.

Or, încă la 18 ianuarie 2017 administratorul provizoriu Purcel Viorel a expediat Serviciului Fiscal de Stat notificare că la 16 ianuarie 2017 s-a admis spre examinare cererea cu privire la intentarea procesului de insolvență în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău (f.d.11), notificarea fiind recepționată la 24 ianuarie 2017, conform avizului de recepție anexat la materialele pricinii (f.d. 11, verso).

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017 este legală, iar argumentele invocate în cererea de recurs poartă caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea Serviciului Fiscal de Stat cu privire la repunerea în termen a cererii de validare a creanței, în cauza civilă la cererea introductivă depusă de societatea pe acțiuni „Termoelectrica” cu privire la intentarea procesului de insolabilitate în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 18 din Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

judecători

Valeriu Doagă

Ion Druță

Luiza Gafton